

Biuletyn Polonistyczny

22.10.2019

Wydział

Katedra Sławistyki - Zakład Polonistyki, Wydział Filozoficzny

Miejscowość: Ostrava

Instytucja macierzysta:

Adres: Reální 5, 701 30 Ostrava

Kształcenie w dziedzinie filologii polskiej na poziomie uczelni wyższej ma w Ostrawie długoletnie tradycje, mimo że polonistyka w ostrawskim środowisku uniwersyteckim ma znacznie krótszą tradycję niż na pozostałych uniwersytetach w Czechach i byłej Czechosłowacji.

Powstanie Sekcji Polonistyki na ostrawskim Wydziale Pedagogicznym przypada na rok 1961, kiedy w ramach Katedry Języków Obcych ówczesnej Wyższej Szkoły Pedagogicznej zaczęto kształcić pierwszych polonistów. Pierwsze lata ostrawskiej polonistyki są związane przede wszystkim z postaciami prof. PhDr. Karola Daniela Kadłubca, DrSc. oraz doc. PhDr. Jana Korzennego, CSc. Należy jednak wspomnieć także innych zasłużonych pracowników

związanych z ostrawską placówką, byli to m.in. (w kolejności alfabetycznej): prof. PhDr. Jiří Damborský, DrSc., dr Romuald Grzesiak, PhDr. Kazimierz Kaszper, Mgr. Halina Klimsza, prof. dr hab. Jan Malicki, PhDr. Zofia Matysková, CSc., doc. RNDr. Tadeusz Siwek, CSc., dr Dariusz Tkaczewski.

Samodzielna placówka, ówczesna Katedra Polonistyki i Folklorystyki, powstała w październiku 1990 roku, wydzielając się z wyżej wymienionej Katedry Języków Obcych. Po powstaniu Uniwersytetu Ostrawskiego w roku 1991 Katedra Polonistyki i Folklorystyki weszła w skład Wydziału Filozoficznego Uniwersytetu Ostrawskiego i stała się jedyną samodzielną katedrą filologii polskiej w ówczesnej Czechosłowacji. W roku 1991 z inicjatywy członków Katedry (przede wszystkim zaś prof. K. D. Kadłubca) powstał Instytut Badań Etnikum Polskiego, którego siedziba znajdowała się w Czeskim Cieszynie. Pracownicy tej placówki zajmowali się przede wszystkim zagadnieniami pogranicza z perspektywy historycznej, językowej, socjologicznej i socjolingwistycznej. Instytut ten ściśle współpracował z ówczesną Katedrą Polonistyki i Folklorystyki, zwłaszcza w dziedzinie badań naukowych. Dalsza zmiana organizacyjna ostrawskiej polonistyki nastąpiła w 1999 roku, kiedy Katedra Polonistyki stała się jednym z trzech Zakładów nowo powstałej Katedry Sławistyki.

Biuletyn Polonistyczny

Pracownicy Zakładu (w 2019 r.):

prof. dr hab. Mieczysław Balowski

prof. PhDr. Marta Pančiková, CSc.

doc. PhDr. Irena Bogoczová, CSc.

doc. PhDr. Eva Mrhačová, CSc.

doc. PaedDr. Jana Raclavská, Ph.D.

PhDr. Urszula Kolberová, Ph.D.

PhDr. Simona Mizerová, Ph.D.

PhDr. Jiří Muryc, Ph.D.

Mgr. Michal Przywara, Ph.D.

Zajęcia zlecone prowadzą:

Mgr. Štěpánka Kozderová Velčovská, Ph.D.

Mgr. Martyna Radłowska-Obrusník

Mgr. Petr Vidlák, Ph.D.

Obecnie ostrawski Zakład Polonistyki realizuje szeroki wachlarz kierunków na wszystkich poziomach kształcenia uniwersyteckiego – licencjackim, magisterskim oraz doktoranckim. Ostrawskiej polonistyce przysługują również prawa nadawania tytułu doktora habilitowanego. Znacznym zainteresowaniem wśród studentów wszystkich kierunków uczelni cieszą się czterostopniowe lektoraty języka polskiego – pierwszy stopień przeznaczony dla początkujących, ostatni, czwarty – dla zaawansowanych. Strukturę kierunków studiów na polonistyce ostrawskiej przedstawiamy poniżej.

Zainteresowania naukowe i główne kierunki pracy badawczej pracowników naukowo-dydaktycznych ostrawskiego Zakładu Polonistyki skupiają się wokół kilku zagadnień, głównie jednak skierowane są na polsko-czeskie pogranicze językowe. Obecnie powstają tutaj przede wszystkim naukowe prace poświęcone językoznawstwu historycznemu i porównawczemu, czesko-polskiej frazeologii oraz językowemu obrazowi świata. Uwaga polonistów ostrawskich skupia się ponadto na badaniach wielokulturowego obszaru Śląska Cieszyńskiego (zwłaszcza czeskiej części tego obszaru), interdyscyplinarnych aspektów życia polskiej mniejszości narodowej, zagadnieniach języka polskiego w Republice Czeskiej (status oraz kontakty języków, bilingwizm, interferencja międzyjęzykowa i kulturowa, dialekty

na pograniczu czesko-polskim, język poszczególnych grup społecznych). Podejmowane są także próby badań czesko-polskiej komunikacji w sferze biznesu. Oprócz tego poświęca się uwagę zagadnieniom porównawczym współczesnej polskiej i czeskiej literatury, literaturze regionalnej i zaolziańskiej, przekładoznawstwu oraz nauczaniu języka polskiego w czeskim środowisku.

Pracownicy ostrawskiego ośrodka współpracują z odpowiednimi Katedrami i Zakładami badawczymi czeskich, polskich oraz innych uniwersytetów europejskich (współpraca ta rozwija się pomyślnie przede wszystkim z ośrodkami polonistycznymi w Katowicach, Opolu, Wrocławiu, Krakowie, Warszawie, Poznaniu, Gdańsku, Łodzi, Częstochowie, Bielsku-Białej, Bańskiej Bystrzycy, Wilnie, Wielkim Tyrnowie m.in. także w ramach programu Erasmus+). Wynikiem współpracy naukowo-dydaktycznej są liczne międzynarodowe konferencje,

badania i publikacje naukowe (w tym przez kilkanaście lat wspólnie z Uniwersytetem Opolskim wydawany periodyk „Studia Slavica”, który w 2010 r. znalazł się na liście pism recenzowanych krajowej Rady ds. Badań Naukowych, Rozwoju i Innowacji Republiki Czeskiej oraz na liście referencyjnej czasopism Erih+). Od 2018 roku jest pismo wydawane samodzielnie przez ostrawski ośrodek (szczegóły: <https://ff.osu.cz/ksl/studia-slavica/>). Znacznym zainteresowaniem cieszyły się także rocznicowe konferencje naukowe poświęcone polskim noblistom i ich dorobkowi literackiemu oraz cykliczne konferencje „Area Slavica” oraz „Patria narodów słowiańskich”. W pracach naukowych i programach grantowych uczestniczą również doktoranci oraz studenci, którzy prezentują wyniki własnych badań na corocznie organizowanych międzynarodowych konferencjach studenckich i doktoranckich pt. „Slavica Iuvenum” (szczegóły: <https://konference.osu.cz/slavicaiuvenum/>).

Z zaprezentowanego zarysu ostrawskiej polonistyki wynika tradycyjne powiązanie przede wszystkim z szeroko rozumianymi badaniami pogranicza czesko-polskiego. Niemniej jednak, do podstawowych zadań ostrawskiego Zakładu Filologii Polskiej należą również zadania ogólnonaukowe, dydaktyczne oraz zadania o charakterze promocyjno-kulturowym. Z konkretnych działań Zakładu na rzecz popularyzacji języka polskiego w Republice Czeskiej należy wymienić wspieranie Miejscowego Koła Polskiego Związku Kulturalno-Oświatowego w Ostrawie, współpraca z Czesko-Polską Izbą Handlową w Ostrawie, promocja polskiej kultury w ostrawskich szkołach podstawowych i średnich oraz w różnego rodzaju instytucjach kultury w Ostrawie i regionu Kraju Morawsko-śląskiego. Członkowie Zakładu byli, wraz z dziennikarką i

pedagogiem mgr Martyną Radłowską-Obrusnik, współzałożycielami klubu dyskusyjnego „Stolik Polski”, w ramach którego odbywają się regularne spotkania osób zainteresowanych życiem kulturalnym w Polsce (szczegóły: <https://www.facebook.com/stolikpolski/>). Spotkania te są organizowane całkowicie w czynnie społecznym i przeznaczone zarówno dla Polaków, jak i Czechów (przez Czechów także licznie odwiedzane). Ostrawska polonistyka współpracuje również z

Biuletyn Polonistyczny

polскими organizacjami, ośrodkami, instytucjami, redakcjami oraz polskimi szkołami na Zaolziu. Zwłaszcza przyjaźnie i pomyślnie się rozwija współpraca z Konsulatem Generalnym Rzeczypospolitej Polskiej w Ostrawie.

W uznaniu zasług w szerzeniu polskiej kultury i oświaty za granicą zostało Zakładowi Polonistyki Uniwersytetu Ostrawskiego w roku 2006 nadane wyróżnienie przyznawane przez Centrum Języka Polskiego i Kultury Polskiej dla Cudzoziemców „Polonicum” Uniwersytetu Warszawskiego.

Aktualne informacje także na profilu: <https://www.facebook.com/polonistikaffou>

Źródło:

Muryc, J. Historia i obecny stan badań polonistycznych na Uniwersytecie Ostrawskim. In J. Tambor. *Polonistyka na początku XXI wieku. Diagnozy, koncepcje, perspektywy*. Tom V. Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, 2018. s. 644-652. ISBN 978-83-226-3584-1.

Słowa kluczowe: polonistyka